

Beperk emissie van middelen

Schoner oppervlaktewater is een uitdaging

voorjaar 2007

De laatste jaren is het gebruik en de emissie van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in de bloembollensector gedaald. Dat is een gunstige ontwikkeling, want emissie van deze stoffen brengt schade toe aan het milieu. Toch worden er nog probleemstoffen in het oppervlaktewater gevonden. Door kritisch te kijken naar plaatsen waar we middelen gebruiken, voorkomen we dat stoffen in het water komen.

Gewasbeschermingsmiddelen kunnen op verschillende manieren in het oppervlaktewater terecht komen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan bolontsmetting en de situatie op het erf, de activiteiten rond het planten, gewasbespuitingen en grondbehandeling op het veld.

Letten op risico's

Verscheidene gewasbeschermingsmiddelen overschrijden de norm, het zogenaamde Maximaal Toelaatbaar Risiconiveau (MTR) voor het oppervlaktewater. Het gaat hierbij om carbendazim (afkomstig uit Topsin

M (thiofanaat-methyl), Actellic 50 (pirimifos-methyl), aldicarbulsulfoxide (een afbraakproduct van Temik 10 G (aldicarb) en sinds kort Admire (imidacloprid).

Kleine oorzaken, grote gevolgen

Een kleine hoeveelheid actieve stof van een gewasbeschermingsmiddel in het oppervlaktewater kan ernstige gevolgen hebben. Als er per ongeluk een kleine hoeveelheid Actellic 50 met hierin 1 gram actieve stof in het oppervlaktewater terecht komt, kan dit het oppervlaktewater van een complete polder verontreinigen (zie tabel).

1 gram actieve stof	Gebied met verontreinigd oppervlaktewater*
Pirimifos-methyl (actieve stof Actellic)	2.380 ha
Imidacloprid (actieve stof Admire)	360 ha
Carbendazim (afkomstig van Topsin M)	9,5 ha

* Uitgaande van poldernorm: 1 ha land is omgeven door 210 m³ oppervlaktewater.

Alle beetjes helpen

Ga nog alerter om met gewasbeschermingsmiddelen. Let niet alleen op de grote emissiestromen rond de bolontsmetting en het condensvocht, maar vraag u bij elke stap in de bedrijfsvoering af waar nog verbeteringen mogelijk zijn. Zo komt bij het verwijderen van het fust uit de ontsmettingsinstallatie altijd een beperkte hoeveelheid vloeistof op de vloer terecht. Kisten schudden en druipen altijd licht na. Bij deze activiteiten rijdt de heftruck door middel dat op de grond terecht is gekomen. Vervolgens verspreidt u ongewild middel via de banden over het bedrijf en erf. Het is beter om de ontsmette kisten binnen te laden op een vloeistofdichte aanhangwagen met goten en een opvangbak. De heftruck hoeft niet naar buiten, het middel blijft zo binnen.

Voorzichtig met Actellic 50 (pirimifos-methyl)

Tijdens de warme bewaring vindt mijtbestrijding plaats met Actellic 50. Daarbij komt Actellic niet alleen op de bollen terecht, maar ook op ventilatoren, systeemwanden, klimaatapparatuur en de wanden van de cel. Als er vervolgens in een dergelijke cel ook koude bewaring plaats vindt, zal er condensvocht vrij komen. Dit condensvocht zal dan langdurig hoge gehalten aan pirimifos-methyl bevatten. Voorkom dus dat condenswater in het oppervlaktewater terechtkomt. Vang het op en gebruik het in de cel om de luchtvochtigheid te verhogen of gebruik het water op een andere wijze. Voorkom dat na reiniging van de cellen het reinigingswater in het oppervlaktewater terechtkomt.

Ervaringen uit de praktijk

Arjan Hogervorst, bloembollenteler te Noordwijkerhout

“Ik run samen met mijn broer Klaas een bloembollenbedrijf. Al in 1994 lieten we een overkapte ontsmettingsplaats bouwen. Gemorste vloeistof komt bij ons via afvoergoten in een put terecht. Het ontsmettingsbad gebruiken we het hele seizoen door. Tussentijds wordt het niet ververs. Bij de ontsmettingsplaats is een droogwand voor het snel afkoelen van gekookte narcissen. Hierdoor hoeven we niet met de kisten heen en weer te rijden met het risico dat er tijdens het transport vloeistof uit de kisten lekt. We letten goed op dat er geen kisten tijdelijk op het erf staan. Bij regen spoelt snel ontsmettings-

vloeistof van de kisten. Belangrijk is dat er geen middelen in de sloot terecht komen. Anders kan dit er weer toe leiden dat middelen verboden worden. Als iedereen netjes

werkt en onnodige vervuiling van het oppervlaktewater probeert te voorkomen, hebben we er allemaal baat bij.”

Tips

Bolontsmetting

Ontsmet de bollen in een overkapte ruimte. Zorg voor voldoende opvangcapaciteit van de ontsmettingsvloeistof met een vloeistofdichte vloer met rondom goten en een opvangput of een opvangput onder de ontsmettingsinstallatie. De opvangput moet minimaal dezelfde inhoud hebben als de ontsmettingsinstallatie plus 10 % extra. Een opvangput kost ongeveer € 900,- per m³.

Blaas de kisten na ontsmetting af. Door na het ontsmetten de kisten boven de uitdruipvleugel met een ventilator af te blazen, druipt er tijdens het transport minder vloeistof uit de kisten. Laat de kisten vervolgens minimaal 4 uur uitdruipen boven lekbakken.

Voorkom emissie tijdens transport

Laad de kisten voor transport op de ontsmettingsplaats zelf. Zelfs na lang uitdruipen blijft er iets ontsmettingsvloeistof van de kisten afkomen. Vervoer de ontsmette kisten op een aangepaste transportwagen met een vloeistofdichte laadvloer en opvangbak. Zo komt er geen ontsmettingsmiddel op het erf of de weg. Een aangepaste transportwagen kost € 750,- extra. Dek bij regen op het erf en tijdens het transport de kisten af.

Planten

Let op bij het vullen van de plantmachine dat vellen en dergelijke niet in de sloot waaien. Plant natte bollen en vul de machine niet te dicht bij de sloot. Gebruik membraanafsluiters, die voorkomen nadruppelen.

Daardoor vermindert de kans dat middel uit bijvoorbeeld een Rizolex-frees in de sloot terecht komt. Zet plant- en andere machines niet in de regen op een verharde ondergrond. Reinig machines op het perceel op minimaal 5 m van de sloot.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, 'Best Practices,' op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boerenerf cq. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie: Telen met toekomst

Tekst: Arie van der Lans (PPO), Guus

Braam (DIV Plant)

Eindredactie: Fred Geers (PPO)

Vormgeving en druk: Graphiset Uden